СĂВАПЛĂ ПАВЕЛ АПОСТОЛ РИМРИ ĔНЕНЕКЕНСЕМ ПАТНЕ ЯНĂ ÇЫРУ

1-мĕш сыпăк

Саламлани

[1]Иисус Христос чуринчен Павелран. Турă ирĕкĕпе мана апос-
тол пулма чĕнсе илнĕ, Туррăн Ырă Хыпарне пĕлтермешкĕн суй-
ланă. [2]Çав Ырă Хыпара таса çырусенче Турă Хăйĕн пророкĕ-
сем урлă малтанах шантарнă. [3]Ырă Хыпар Турă Ывăлĕ çинчен
пĕлтерет. Ӳт-пӳ тĕлĕшĕнчен Вăл Давид йăхĕнчен çуралнă. [4]Сă-
ваплă чун-чĕм тĕлĕшĕнчен Вăл Туррăн хăватлă Ывăлĕ пулни
вара вилĕмрен чĕрĕлсе тăнă тăрăх уççăнах палăрнă. Вăл – Иисус
Христос, пирĕн Хуçамăр. [5]Турра пĕлмен мĕн пур халăхсене
Иисус ятне ĕнентерме, çав ĕненĕве чунтан парăнтарма пире Ун
урлă тивлет те, апостол тивĕçне те панă. [6]Эсир те, Иисус Хрис-
тос чĕнсе илнисем, Турра пĕлмен çав халăхсем хушшинче пу-
рăнатăр. [7]Сире Турă юратать, Вăл сире сăваплисем пулма чĕнсе
илнĕ. Сире, Римри мĕн пур ĕненекенсене, Атте Туррăмăрпа
Иисус Христос Хуçамăртан ырăлăхпа канăçлăх пултăр.

Павел Рима çитсе курма ĕмĕтленни

[8]Сирĕн ĕненĕвĕр пирки тĕнчипех пĕлеççĕ ĕнтĕ. Çавăнпа та чи
малтанах сирĕншĕн пуриншĕн те Иисус Христос урлă Туррăма
тав тăватăп. [9]Эпĕ Унăн Ывăлĕ çинчен Ырă Хыпар сарса Турă-
шăн чун-чĕререн тăрăшатăп. Сирĕн çинчен тăтăшах шухăшлани-
не Турă курса-пĕлсе тăрать. [10]Хăçан та пулин сирĕн патăра çитсе

курмашкăн ирĕк патăрччĕ тесе кĕллĕмсенче тăтăшах Турра йăлă-
натăп. 11 Манăн сирĕнпе курнăçса Турă Сывлăшĕн пархатарĕпе
сирĕн ĕненĕвĕре çирĕплетесчĕ. 12 Тĕл пулсассăн эпир пĕрлехи
ĕненӳ вăйĕпе хавхаланăттăмăр, пĕр-пĕриншĕн тĕрек пулăттăмăр.
13 Тăвансем! Пĕлсемĕр: эпĕ сирĕн патăра темиçе хут та пыма пуç-
тарăнсаттăм, анчах та паян кунччен чăрмавсем тупăнса пычĕç.
Эпĕ сирĕн патăрта та, Турра пĕлмен ытти халăхсем хушшинчи
пекех, ĕненӳшĕн тунă ĕçĕмсен уссине курасшăнччĕ. 14 Манăн
грексемпе варварсене те, ăслисемпе айваннисене те вĕрентес ти-
вĕçĕм пур. 15 Çапла вара, хама илес пулсассăн, эпĕ сире те, Рим-
ра пурăнакансене, Ырă Хыпар пĕлтермешкĕн хатĕр. 16 Эпĕ Христ-
тосăн Ырă Хыпарне вĕрентме вăтанмастăп, мĕншĕн тесен Ырă
Хыпар – мĕн пур ĕненекенсене çăлăнăç кӳмелли Турă вăй-хăва-
чĕ. Çав çăлăнăça малтанах иудейсен илмелле, унтан – ытти ха-
лăхсен. 17 Хытăрах та хытăрах ĕненсе пынăçемĕн Ырă Хыпарта
Турă тӳрĕлĕхĕ уçăлсах пырать. Ун пирки Çырнинче çапла кала-
нă: «Тӳрĕ çын ĕненӳпе чĕрĕ пулĕ».

Этемлĕхĕн айăпĕ

18 Турра хисеплеменни тата этем йĕркесĕрлĕхĕ чăнлăха пусарса
тăрать. Унашкал çынсем çине тӳперен Турă çилли анĕ. 19 Турă
çинчен мĕн пĕлмеллине вĕсем пĕлеççĕ, çакна Турă Хăй вĕсене
уçса панă. 20 Унăн курăнми ĕмĕрхи хăвачĕпе Турăлăхĕ тĕнчене
пултарнăранпах палăрать, ăна Вăл пултарнă тĕнчене сăнасанах
ăнланса илме пулать. Çавăнпа та усал туса пурăнакансене каçару
пулас çук. 21 Турă çинчен пĕлеççĕ пулин те, вĕсем Ăна Турра
мухтанă пек мухтамаççĕ, тав тумаççĕ. Ун вырăнне вĕсен шухă-
шĕсем пушă вĕрентӳсем тавра çавăрăнаççĕ, вĕсен туйми чĕрисем
тĕттĕмленнĕ. 22 Вĕсем хăйсене ăсла хурсах ухмаха тухнă. 23 Вĕсем
вилĕмсĕр Туррăн мухтавне вилĕмлĕ этем, вĕçен кайăк, чĕр чун,
çĕлен-калта сăнарĕпе ылмаштарнă, çав кĕлеткесене пуççапаççĕ.
24 Çавăнпа та Турă вĕсене ирсĕррипех хăварнă: çылăхлă шухăш-кă-
мăл хыççăн кайса вĕсем хăйсен ӳт-пĕвне хăйсемех чыссăрлатаç-
çĕ. 25 Вĕсем Турă чăнлăхне суяпа ылмаштарнă, Пултаракан Турра
пуççапас вырăнне пултарнă япаласене пуççапса чӳклеççĕ. Пулта-
ракан ĕмĕр-ĕмĕр мухтавлă пултăр, аминь. 26 Çавăнпа та Турă вĕ-
сене намăслăх тыткăнне панă: вĕсен хĕрарăмĕсем арлă-арăмлă
пурăнас вырăнне пĕр-пĕринпе асса пурăнаççĕ. 27 Вĕсен арçынĕсем

те арлă-арăмлă пурăнас вырăнне пĕр-пĕринпе, арçынпа арçын, асса пурăнаççĕ, намăс ĕç тăваççĕ. Çапла майпа вĕсем хăйсен пăсăклăхĕшĕн хăйсемех тивĕçлĕ тавăру илеççĕ. 28 Вĕсем Турра ĕненес тесе тăрăшман пирки Турă вĕсене пăсăк ăс тыткăнне панă. Пăсăк ăса пула вĕсем тума юраман ĕçсем тăваççĕ. 29 Вĕсем йĕркесĕр, аскăн, чее, çăткăн, çилĕллĕ, кĕвĕç, çын вĕлерекен, чăркăш, ултавлă, хаяр кăмăллă, 30 усал чĕлхеллĕ, элекçĕ пулаççĕ. Вĕсем Турра кураймаççĕ, çынсене кӳрентереççĕ, мухтанчăк, мăнкăмăллă, тем тĕрлĕ усал тума та ăста, ашшĕ-амăшне итлемеççĕ. 31 Вĕсем ăссăрла хăтланаççĕ, шанчăксăр, никама та юратмаççĕ, ниепле те çураçмаççĕ, хĕрхенме пĕлмеççĕ. 32 Çакнашкал хăтланса пурăнакансем Туррăн тӳрĕ сучĕпе вилĕме тивĕçлине вĕсем пĕлеççĕ, анчах çав ĕçсене тăваççĕ кăна мар, тăвакансене те ырлаççĕ.

2-мĕш сыпăк

Туррăн тĕрĕс сучĕ

1 Эй, этем! Ыттисене айăплатăн пулсан, ху та тӳрре тухаяс çук.
Эсĕ ыттисене мĕнле судпа айăплатăн, ху та çав судпах айăпланатăн. Мĕншĕн тесен, ху та çавнах тăватăн пулин те, ыттисене айăплатăн. 2 Унашкал хăтланакансене Турă тĕрĕс суд тăвасса
эпир пĕлетпĕр-çке. 3 Эй, этем! Эсĕ унашкал хăтланакансене
айăпласа, ху та çавнашкалах хăтланса пурăнса, Турă судĕнчен
тарса юлăп тетĕн-им? 4 Тен, эсĕ Туррăн аслă кăмăлне, йăвашлăхне тата нумай тӳсĕмлĕхне ним вырăнне те хумастăн? Турă кăмăлĕ сана ӳкĕнтересшĕн пулнине те ăнланмастăн-и? 5 Анчах та эсĕ
кутăн, ӳкĕнес теместĕн, ху валли хăвах çилĕ пуçтаратăн. Турă
çиллин кунĕнче Унăн тӳрĕ судне эсĕ курăн-ха. 6 Турă кашнинех
ĕçĕсене кура тавăрса парĕ: 7 яланхи ырă ĕçпе мухтав, хисеп, вилĕмсĕрлĕх илме тăрăшакансене — ĕмĕрлĕх пурăнăç; 8 кутăннисене, чăнлăха пăхăнас темесĕр усала парăннисене — хаярлăхпа çилĕ. 9 Усал тăвакан кирек епле этеме те — чи малтан иудея, унтан
ытти халăх çыннине — хуйхăпа асап пулĕ! 10 Ырă тăвакан кирек
епле этеме те — малтанах иудея, унтан ытти халăх çыннине —
чыс та мухтав, канăçлăх пулĕ! 11 Турă çынна кам пулнине кура
хакламасть.

12 Моисей саккунне пĕлмен халăх çыннисен, çылăха кĕрсессĕн, саккун тулашĕнчех пĕтмелле пулĕ. Моисей саккунне пĕлекенсен

вара, çылăха кĕрсессĕн, саккунпа айăпланмалла пулĕ. [13] (Мĕн-
шĕн тесен Турă умĕнче саккуна илтнисем мар, саккуна пурнăç-
лакансем тӳрре тухĕç. [14] Моисей саккунĕсĕр урăх халăх çыннисем
чун-чĕре туртăмĕпе саккун хушнă пек тăваççĕ пулсан, эппин çав
саккун вĕсен чун-чĕринче пур. [15] Çапла вара, саккун хушнисене
вĕсем чун-чĕрипе туяççĕ. Çакна вĕсен чунĕ тата шухăшлавĕ çи-
рĕплетет: вĕсем хăйсене пĕрре айăплаççĕ, тепре тӳрре кăлараççĕ.)
[16] Кама мĕн тавăрса парасси вара, эпĕ вĕрентекен Ырă Хыпар
тăрăх, суд кунĕнче палăрĕ. Ун чухне Турă Иисус Христос урлă
çынсен вăрттăн ĕçĕсене суд тăвĕ.

Иудейсем тата саккун

[17] Акă, эсĕ хăвна иудей тетĕн, саккуна шанса хăвна лăплантара-
тăн, Турăпа мухтанатăн. [18] Эсĕ Турă ирĕкне те пĕлетĕн, саккунран
вĕренсе мĕн лайăххине те ăнкаратăн. [19-20] Пĕлӳпе чăнлăх – сак-
кунра тетĕн эсĕ. Саккуна пĕлнĕрен эсĕ хăвна суккăрсене çавăтса
пыракан, тĕттĕмрисене çутă паракан, вĕренмен çынсене вĕ-
рентекен, ăссăррисене ăс паракан тесе шухăшлатăн. [21] Епле-ха
эппин эсĕ, ыттисене вĕрентсе, хăвна ху вĕрентместĕн? [22] «Ан
вăрла», – тесе вĕрентетĕн, ху мĕншĕн вăрлатăн? «Мăшăрсен
пĕр-пĕрне улталамалла мар», – тесе вĕрентетĕн, ху мĕншĕн улта-
латăн? Суя турă кĕлеткисенчен йĕрĕнетĕн, анчах çав кĕлеткесем
ларакан керменсене çаратма мĕншĕн йĕрĕнместĕн? [23] Эсĕ, сак-
кунпа мухтанаканскер, мĕншĕн саккуна пăсса Турă ятне хисеп-
рен кăларатăн? [24] Çырнинче каланă пек, сирĕн пирки урăх халăх
çыннисем Турă ятне хурлаççĕ. [25] Ӳт кастарни саккун хушнисене
пурнăçласан çеç пĕлтерĕшлĕ. Енчен те эсĕ саккуна пăхăнмастăн
пулсан, ӳт кастарнинчен ним усси те çук. [26] Çапла вара, ӳт кас-
тарман çын саккун хушнине пурнăçлать пулсан, ӳт кастарман-
нине ӳт кастарни шутнех кĕртмĕç-и? [27] Санăн çырнă саккун пур,
эсĕ ӳт кастарнă, çапах та саккуна пăсатăн. Ёнтĕ сана саккун
хушнине пурнăçлакан, ӳт кастарман çынах айăпламĕ-и? [28] Мĕн-
шĕн тесен тулашĕнчен иудей пек курăннипех чăн-чăн иудей пу-
лаймăн, тулашĕнчен ӳт кастарни те чăн-чăн ӳт кастарниех мар.
[29] Кам чунĕпе иудей, çав чăн-чăн иудей. Ячĕшĕн мар, чун-чĕре
хушнипе ӳт кастарни çеç чăн-чăн ӳт кастарни пулать. Ун пек
çынна этем мухтавĕ мар, Турă мухтавĕ пулĕ.

3-мӗш сыпӑк

[1] Эппин иудейсем ытти халӑхсенчен мӗнпе чаплӑрах-ха, ӳт
кастарнинчен мӗн усси пур? [2] Иудейсем пур енӗпе те ытти ха-
лӑхсенчен маларах. Уйрӑммӑнах ҫакӑ вӗсене Турӑ сӑмахне шанса
панинчен курӑнать. [3] Енчен те вӗсенчен хӑшӗ-пӗри Турӑшӑн
шанчӑксӑр пулсан? Нивушлӗ вӗсен шанчӑксӑрлӑхӗ Туррӑн шан-
чӑклӑхне пӑрахӑҫлать? [4] Ҫук. Пӑрахӑҫламасть. Турӑ чӑн, кирек
епле этем те вара ултавлӑ. Ҫырнинче ҫапла каланӑ: «Эсӗ чӑнни-
не калатӑн, ҫавӑнпа Хӑвна айӑплакансене Эсӗ ҫӗнтерӗн». [5] Этем-
ле шухӑшласа калатӑп: пирӗн йӗркесӗрлӗх Туррӑн тӳрӗлӗхне уҫ-
ҫӑнрах кӑтартса парать пулсан, Турӑ пире айӑпласа тӗрӗс мар
тӑвать теме пултаратпӑр-и эпир? [6] Паллах, ҫук! Енчен те Турӑ
пире те айӑплама пултараймасан, тӗнчене Вӑл епле суд тума пул-
тарӗ? [7] Эсӗ ҫапла хирӗҫлесе калама пултаратӑн: «Манӑн суялӑх
Туррӑн чӑнлӑхне палӑртса Ӑна мухтавлӑрах тӑвать пулсан, эппин
мӗншӗн мана ҫылӑхлӑ ҫынна айӑпланӑ пек айӑпламалла? [8] Тен,
ырри пултӑр тесен, усал тумалла?» Хӑш-пӗр элекҫӗсем пире
шӑпах ҫапла вӗрентетӗр теҫҫӗ, усал сӑмах сараҫҫӗ. Вӗсене тӗрӗс
суд пултӑрах.

Турӑ умӗнче пурте айӑплӑ

[9] Ҫапла вара, эпир, иудейсем, ытти халӑхсенчен маларах-и?
Ҫук. Мӗншӗн тесен иудейсем те, ытти халӑхсем те ҫылӑхлӑ терӗ-
мӗр ӗнтӗ. [10] Ҫырнинче каланӑ пек: «Тӳрӗ пурӑнакан пӗри те ҫук.
[11] Турра ӑнланас текен, ӑнтӑлса шырас текен пӗри те ҫук. [12] Пур-
те тӗрӗс ҫултан пӑрӑнса кайнӑ, пурте юрӑхсӑр; ырӑ тӑвакан ҫук,
пӗрре те ҫук». [13] «Вӗсен карланки – уҫӑ тупӑк; чӗлхи – ултавлӑ,
тути-ҫӑварӗнче – ҫӗлен наркӑмӑшӗ». [14] «Ҫӑварӗ вӗсен усаллӑхпа
тата вӗчӗхӳпе тулнӑ». [15] «Урисем вӗсен юн юхтармашкӑн васкаҫ-
ҫӗ; [16] вӗсем иртекен ҫул ҫинче – арканчӑкпа инкек-синкек; [17] ка-
нӑҫлӑх ҫулне вӗсем пӗлмеҫҫӗ». [18] «Вӗсен куҫӗнче Турӑран хӑрани
ҫук». [19] Саккунра мӗн калани саккуна пӑхӑнакансене пурне те
пырса лекет. Ҫавӑнпа та пурин ҫӑварӗ те хупланать, Турӑ умӗнче
пӗтӗм тӗнче айӑплӑ пулса тӑрать. Ҫакна эпир пӗлетпӗр. [20] Сакку-
на пурнӑҫланипе кӑна пӗр ҫын та Унӑн умӗнче тӳрре тухаймӗ.
Мӗншӗн тесен саккун урлӑ ҫылӑх мӗнне пӗлесси ҫеҫ килет.

Ĕненӳ урлă килекен тӳрĕлĕх

21 Халĕ вара саккунран килмен Турă тӳрĕлĕхĕ уçăлчĕ. Ун çин-
чен саккун та, пророксем те пĕлтернĕ. 22 Иисус Христоса ĕненни
урлă килекен Турă тӳрĕлĕхне мĕн пур ĕненекен илме пултарать,
мĕншĕн тесен пур çын та пĕр, 23 пурте çылăха кĕнĕ, Турă мухтав-
не пĕри те тивĕçлĕ мар. 24 Анчах та Турă Хăйĕн ырăлăхĕпе пире
пурне те тӳлевсĕрех тӳрĕлĕхне парать, мĕншĕн тесен пире Хрис-
тос Иисус тӳлесе илнĕ. 25-26 Христоса ĕненекенсем пурте Унăн
Юнĕпе тасалччăр тесе, Турă Унран çырлахтару парни тунă. Çапла
майпа Турă Хăйĕн тӳрĕлĕхне палăртать: Вăл малтан та çынсен
çылăхĕсене нумай чăтнă, халĕ те тӳрĕлĕхлĕ. Иисуса ĕненекенсене
Турă тӳрре кăларĕ.
27 Пирĕн мĕнпе мухтанмалла-ха? Мухтанмалли нимĕн те çук.
Мĕнле саккунпа мухтанмалла? Саккун хушнине туса-и? Паллах,
çук. Саккун хушнине тунипе мар, ĕненӳпе кăна мухтанма пу-
лать. 28 Мĕншĕн тесен этем саккуна пăхăннипе мар, ĕненӳпе
тӳрре тухасса эпир çирĕп шанатпăр. 29 Турă Вăл иудейсен Турри
кăна-и? Е урăх халăхсен Турри те? Паллах, урăх халăхсен те.
30 Мĕншĕн тесен Турă пĕрре. Вăл ӳт кастарнăшăн е кастарман-
шăн мар, ĕненнĕшĕн тӳрре кăларать. 31 Капла эпир саккуна ĕне-
нӳпе пăрахăçламастпăр-и? Паллах, çук. Эпир саккуна ĕненӳпе
çирĕплететпĕр.

4-мĕш сыпăк

Авраам тĕслĕхĕ

1 Хамăр мăн асаттемĕр Авраам çинчен мĕн калама пулать? Хăй
тăрăшнипе вăл мĕнле тивĕçлĕ ĕç тунă-ха? 2 Енчен те Авраам ĕçĕ-
семпе тӳрре тухнă пулсан, вăл Турă умĕнче мар, çынсем умĕнче
мухтава тивĕç. 3 Çырнинче мĕн каланă-ха? «Авраам Турра ĕнен-
нĕ, Турă çакна тӳрĕлĕх шутне кĕртнĕ». 4 Ĕçлекене тӳлени вăл
хĕрхенсе пани мар, тивĕçлине тавăрса пани. 5 Турă Хăйне хисеп-
леменнисене те тӳрре кăларма пултарать. Енчен те çын хăйĕн ĕç-
не мар, Турра шанать пулсан, Турă унăн ĕненĕвне тӳрĕлĕх шутне
кĕртет. 6 Ĕçне шута илмесĕрех Турă тӳрре кăларнă çынна Давид
та телейлĕ тенĕ. 7 «Йĕркесĕр ĕçĕсене каçарттарнă çын, çылăхĕсе-
не тасаттарнă çын телейлĕ. 8 Çылăхне Хуçа Турă шута илмен çын

телейлӗ». [9] Ҫак телее кам илейӗ? Ӳт кастарни е ӳт кастарманни?
«Авраам Турра ӗненнӗ, Турӑ ҫакна тӳрӗлӗх шутне кӗртнӗ», – тет-
пӗр эпир. [10] Авраам хӑҫан тӳрре тухнӑ? Ӳт кастариччен е ӳт кас-
тарнӑ хыҫҫӑн? Ӳт кастарнӑ хыҫҫӑн мар, ӳт кастариччен. [11] Ӳт
кастарнин паллине те вӑл ӗненӳ урлӑ илнӗ тӳрӗлӗх палли пек
илнӗ. Вӑл ӳт кастарман чухнех Турра ӗненнӗ. Ҫапла вара Авра-
ам, ытти халӑхсем те тӳрре тухма пултарччӑр тесе, ӳт кастарман
мӗн пур ӗненекенсен ашшӗ пулса тӑнӑ. [12] Ӳт кастарнисем те ҫав
ӗненӳ ҫулӗпех пыраҫҫӗ пулсан – Авраам вӗсен ашшӗ те пулса тӑ-
рать. Пирӗн аттемӗр Авраам та ӳт кастариччен ӗненнӗ.

Сӑмах парса шантарни ӗненӳ урлӑ пурнӑҫланать

[13] Авраама тата унӑн йӑхне тӗнче еткерҫисем пулмашкӑн сак-
кун урлӑ мар, ӗненсе тӳрре тухнӑшӑн сӑмах парса шантарнӑ.
[14] Саккуна пӑхӑннипех еткер илме май пур пулсан, эппин ӗненӳ
усӑсӑр, Турӑ Авраама сӑмах пани пустуй пулса тухать. [15] Саккун
вара Турӑ тавӑрӑвне илсе килет: саккун ҫук пулсан, ӑна пӑсасси
те ҫук. [16] Ҫапла ӗнтӗ, Хӑй шантарнине пурте илме пултарччӑр те-
се, ырӑ кӑмӑллӑ Турӑ ӑна ӗненӳшӗн пама пулнӑ. Ҫавӑнпа та Турӑ
шантарни Авраам йӑхӗнчисемшӗн пуриншӗн те: саккуна тытса
пыракансемшӗн кӑна мар, Авраам ӗненӗвне йышӑнакансемшӗн
те. Авраам вара пирӗншӗн пуриншӗн те аттемӗр. [17] «Эпӗ сана ну-
май халӑхӑн ашшӗ туса хутӑм», – тенӗ Ҫырнинче. Авраам Турра
ӗненнӗ, вӑл пирӗншӗн Турӑ умӗнчи аттемӗр пулса тӑнӑ. Турӑ ва-
ра вилнисене чӗртсе тӑрататать, Унӑн ирӗкӗпе ӗнтӗ пулманни пур
пулать. [18] Нимӗнле шанчӑк та ҫук ҫинчех Авраам Турра шанса
ӗненнӗ, ҫавӑнпа та вӑл нумай халӑхӑн ашшӗ пулса тӑнӑ. «Санӑн
йӑху ҫав тери йышлӑ пулӗ», – тесе каланӑ-ҫке-ха Турӑ ӑна.
[19] Манӑн, ҫӗр ҫулалла ҫитнӗскерӗн, ӳт-кӗлеткем типнӗ ӗнтӗ, Сар-
рӑн та варӗ типнӗ ӗнтӗ тесе шухӑшламан вӑл. Ҫав шухӑшпа ӗне-
нӗвне хавшатман. [20] Авраам Турӑ шантарни пирки иккӗленмен,
ӗненмесӗр тӑман, Турра мухтаса ҫирӗп ӗненнӗ. [21] Турӑ хӑватлӑ,
сӑмах панине пурнӑҫлӗ тесе шанса тӑнӑ. [22] Ҫакна Турӑ тӳрӗлӗх
шутне кӗртнӗ. [23] Тепӗр тесен, Ҫырнинче „тӳрӗлӗх шутне кӗртнӗ“
тени пӗр Авраам пирки кӑна мар, [24] пирӗн пирки те. Эпир Иисус
Христос Хуҫамӑра вилӗмрен чӗртсе тӑратнӑ Турра ӗненетпӗр,
ҫакна тӳрӗлӗх шутне кӗртӗҫ. [25] Христос пирӗн ҫылӑхсемшӗн вил-
нӗ, пире Турӑ умӗнче тӳрре кӑлармашкӑн чӗрӗлсе тӑнӑ.

5-мĕш сыпăк

Турă юратулăхĕ — пирĕн шанчăк никĕсĕ

[1]Çапла ĕнтĕ, ĕненӳпе тӳрре тухсан эпир Иисус Христос Хуçа-
мăр урлă Турăпа çураçу тупатпăр. [2]Ĕненĕве пула эпир Иисус ур-
лă ырăлăх илтĕмĕр, çав ырăлăхпа пурăнатпăр; Турă мухтавне те
илес шанчăк пурришĕн савăнатпăр. [3]Уншăн кăна мар, хамăра
хĕсĕрлесе хĕн-хур кăтартнăшăн та савăнатпăр. Мĕншĕн тесен
эпир çакна пĕлетпĕр: хĕн-хур пире тӳсĕмлĕ тăвать, [4]тӳсĕмлĕх пи-
рĕн кăмăла çирĕплетет, çирĕплĕхрен шанчăк çуралать. [5]Шанчăк
вара улталамасть, мĕншĕн тесен пирĕн чĕремĕрсем хамăра панă
Святой Сывлăш урлă Турă юратулăхĕпе тулнă. [6]Эпир халсăр чух-
не Христос пирĕншĕн, Турра хисеплемен çынсемшĕн, палăртса
хунă вăхăтра вилнĕ. [7]Тӳрĕ пурăнаканшăн хăйĕн пурăнăçне камах
парĕ? Чăн та, хăйне ырă тăваканшăн, тен, кам та пулин вилме те
пултарĕ. [8]Христос вара пирĕншĕн эпир çылăхлă чухнех вилнĕ.
Çапла майпа Турă пире Хăй епле юратнине кăтартса панă. [9]Ça-
вăнпа халĕ Вăл пире, Хăйĕн Юнĕпе тӳрре кăларнăскерсене, Турă
çиллинчен çăлса хăваратех. [10]Ĕлĕкрех эпир Турăпа хирĕçсе пу-
раннă. Пирĕнпе килĕштерес тесе Турă Хăйĕн Ывăлне вилĕме па-
нă. Халĕ вара, килĕшӳлĕх тупнă хыççăн, Вăл пире Хăйĕн Ывăлĕн
чĕрĕлĕхĕпе çăлса хăваратех. [11]Ку анчах мар-ха. Иисус Христос
Хуçамăр пире халĕ Турăпа çураçтарнă. Çавăнпа та, Иисуса пула,
эпир Турăпа мухтанатпăр.

Адам тата Христос

[12]Çапла вара, пĕр çын урлă тĕнчене çылăх килнĕ, çылăхпа
пĕрле — вилĕм. Пĕр çынна пула пурте вилĕмлĕ пулса тăнă, мĕн-
шĕн тесен пурте çылăха кĕнĕ. [13]Тĕнчере çылăх Моисей сакку-
нĕччченех пулнă. Анчах та саккун çук чухне çылăх шута кĕмест.
[14]Вилĕм вара Адамран пуçласа Моисейччченех хуçаланнă. Адам
пек çылăха кĕменнисене те вилĕм шеллемен. Адам — пуласлăхра
Килессин сăнарĕ. [15]Анчах та Адам çылăха кĕнине Турă ырăлăхĕ
панипе танлаштарма та çук. Мĕншĕн тесен пĕри çылăха кĕни
этемлĕхе вилмелле тунă. Турă Хăйĕн ырăлăхĕпе пĕр Çын ырăлăхĕ
урлă, Иисус Христос урлă, пани вара — этемлĕхе çăлмашкăн та
ытлашшипех. [16]Турă панине пĕр çын çылăхĕпе танлаштарма çук.

Пĕрин çылăхĕ суд тата айăплав патне илсе пырать, Турă ырăлăх
пани вара нумай çылăхран хăтарать. [17] Пĕр çын çылăхĕ урлă ви-
лĕм хуçаланнă пулсан, Туррăн тулли ырăлăхне тата тӳрĕлĕхне
илекен çынсем пĕр Çын урлă, Иисус Христос урлă, пурăнăçра
епле чаплăрах хуçаланĕç! [18] Пĕри çылăх тунăшăн пурте айăпа
юлнă пулсан, пĕри тӳрĕ ĕç тунăшăн та пурăнмашкăн пурте тӳрре
тухĕç. [19] Çапла вара, пĕр çын пăхăнманшăн нумайăшĕ çылăхлă
пулсан, пĕр çын пăхăннăшăн та нумайăшĕ тӳрĕлĕхлĕ пулĕç.
[20] Саккун каярахпа килнĕ, çавна пула çылăх нумайланнă. Çылăх
нумайлансан вара Турă ырăлăхĕ татах нумайланнă. [21] Çылăх, ви-
лĕм кӳрсе, хуçаланнă. Çавнашкалах ырăлăх та, тӳрĕлĕх кӳрсе,
хуçаланĕ, Иисус Христос Хуçамăр урлă ĕмĕрлĕх пурăнăç парĕ.

6-мĕш сыпăк

Çылăхшăн эпир — вилĕ

[1] Мĕн калар-ха эппин? Ырăлăх нумайлантăр тесен пирĕн ĕлĕк-
хиллех çылăха кĕрсе пурăнмалла-и? Апла мар, паллах. [2] Çылăх-
шăн эпир вилĕ: епле тата пирĕн çылăха кĕрсе пурăнас? [3] Çакна
та пĕлейместĕр-и? Эпир пурте Христоспа пĕр пулас тесе тĕне
кĕнĕ, эппин Унпа пĕрлех хĕрес çинче пăталаннă. [4] Ашшĕн мух-
тавлă хăвачĕпе Христос епле вилĕмрен чĕрĕлсе тăнă, пирĕн те
çапла чĕрĕлсе çĕнелнĕ пурăнăçпа пурăнмалла. Çавăнпа та эпир,
тĕне кĕрсе, Христоспа пĕрле вилнĕ, пире Христоспа пĕрле пы-
тарнă. [5] Эпир Унпа вилĕмĕнче пĕр пултăмăр пулсан, Унăн чĕрĕ-
лĕвĕнче те пĕр пулăпăр. [6] Çылăхлă ӳтĕмĕре пăрахăçлас тесе, хамă-
рăн текех çылăх чурисем пулас марччĕ тесе, пирĕнти кивĕ çын
Унпа пĕрле пăталаннине эпир пĕлетпĕр. [7] Мĕншĕн тесен вилни
çылăха кĕресрен хăтăлнă ĕнтĕ. [8] Енчен те эпир Христоспа пĕрле
вилнĕ пулсан, Унпа пĕрле чĕрĕлĕхлĕ пуласса та ĕненетпĕр. [9] Эпир
пĕлетпĕр: вилĕмрен чĕрĕлсе тăнă Христос урăх вилмест. Вилĕм
Унпа текех пуç пулаймасть. [10] Вилессе Вăл, çылăх тыткăнне пĕ-
терсе, пĕрре вилнĕ. Пурăнасса вара Турăшăн пурăнать. [11] Эсир те
çаплах, Иисус Христос Хуçамăрпа пĕр пулса, хăвăра çылăхшăн —
вилĕ, Турăшăн — чĕрĕ тесе шутлăр.

[12] Çылăхлă кăмăл чури пулас мар тесен, çылăха хăвăрпа хуçа-
ланма ан парăр. [13] Сирĕн ӳт-пĕвĕрĕн нихăш пайĕ те çылăх аллин-
чи йĕркесĕрлĕх хатĕрĕ ан пултăр. Ун вырăнне, вилĕмрен чĕрĕлсе

тăнă çынсем пек пулса, хăвăра Турă аллине парăр. Сирĕн ӳт-пĕ-
вĕн пур пайĕ те вара тӳрĕлĕх хатĕрĕ пултăр. 14 Çылăх сирĕнпе тек
нихçан та хуçаланма ан пултартăр, мĕншĕн тесен эсир ĕнтĕ сак-
кун аллинче мар, Турă ырăлăхĕн аллинче.

Тӳрĕлĕх чурисем

15 Мĕн тумалла-ха? Эпир саккун аллинче мар, Турă ырăлăхĕн
аллинче тесе, çылăха кĕрсе пурăнмалла-и? Паллах, апла мар.
16 Эсир пĕлместĕр-им? Камăн чури пулса пăхăнма килĕшетĕр —
çавăн чури пулатăр та, çавна пăхăнатăр: е вилмешкĕн çылăх чури
пулатăр, е тӳрре тухмашкăн Турра пăхăнатăр. 17 Тавах Турра!
Эсир ĕлĕкрех çылăх чурисем пулнă пулин те, халĕ хăвăр йы-
шăннă вĕрентĕве пĕтĕм чун-чĕререн парăнтăр. 18 Çылăхран хă-
тăлса тӳрĕлĕх чури пулса тăтăр. 19 Ăнланмалла пултăр тесе çакна
эпĕ сире уçăмлăрах каласшăн. Ĕлĕкрех эсир ӳт-пĕвĕр пайĕсене
ирсĕрлĕх тата йĕркесĕрлĕх чуралăхне усал ĕçсем тумашкăн па-
нă. Çавнашкалах халĕ вĕсене тӳрĕлĕх чуралăхне таса ĕçсем тума
парăр. 20 Мĕншĕн тесен эсир çылăх чурисем пулнă чухне сирте
тӳрĕлĕх пулман. 21 Ун чухнехи ĕçĕрсем мĕн пачĕç-ха сире? Халĕ
вĕсенчен хăвăр та вăтанатăр ĕнтĕ. Вĕсем вилĕмпе кăна вĕçленеç-
çĕ. 22 Анчах та халĕ, эсир çылăхран хăтăлса Турă чурисем пулса
тăрсассăн, ырă ĕçĕрсем сире сăваплăх параççĕ, çав ĕçсемпе эсир
ĕмĕрлĕх пурăнăçлă пулăр. 23 Мĕншĕн тесен çылăхшăн вилĕмпе
тӳлес пулать, Иисус Христосри, хамăр Хуçамăрти ĕмĕрлĕх пурă-
нăç вара — Турă парни.

7-мĕш сыпăк

Мăшăрланупа танлаштарни

1 Эй, тăванăмсем! Этем чĕрĕ чухне кăна саккун унпа пуç пул-
нине пĕлместĕр-им? Çакна эпĕ саккуна пĕлекенсене калатăп.
2 Тĕслĕхрен, качча кайнă хĕрарăма упăшкапа пурăнасси çинчен
калакан саккун упăшки çумне çыхать. Упăшки вилсессĕн вара
хĕрарăм çав саккунран ирĕклĕ. 3 Çавăнпа та, упăшки чĕрĕ чух-
нех хĕрарăм урăххине качча тухсан, ăна мăшăрне улталакан теç-
çĕ. Анчах та упăшки вилсессĕн хĕрарăм çав саккунран ирĕклĕ.
Тепĕр арçынна качча кайсан та вăл мăшăрне улталакан шут-
ланмасть. 4 Эй, тăванăмсем! Эсир те çавнашкалах: хĕрес çинче

пăталаса вĕлернĕ Христос ӳчĕпе пĕрле саккуншăн вилĕ шутлана-
тăр. Халĕ вара эсир Турра усă кӳмешкĕн вилĕмрен Чĕрĕлнин пу-
латăр. 5 Ĕлĕк, ӳт-пӳшĕн пурăннă чухне, пирĕнпе çылăхлă кăмăл
хуçаланнă, пирĕн саккун хушманнине тăвас килнĕ. Çапла вара,
саккун çылăх шутне кĕртнĕ шухăш-туйăм пире вилĕм патне
илсе кайнă. 6 Анчах та халĕ, хамăра çыхса тăракан саккуншăн
вилĕ чухне, эпир саккун хушнисенчен ирĕклĕ. Халĕ ĕнтĕ эпир
саккунри кивĕ сас паллисем хыççăн кайса мар, çĕнелнĕ чун ха-
валĕпе Турăшăн ĕçлесе пурăнатпăр.

Ăшри çылăх

7 Мĕн калар-ха эппин? Саккун хăй çылăхлă-шим? Паллах,
апла мар. Анчах та эпĕ саккуна пĕлмен пулсассăн çылăх мĕнне
те пĕлмен пулăттăм. Саккун «ан хапсăн» темен пулсан, эпĕ хап-
сăнни мĕн иккенне те пĕлмен пулăттăм. 8 Анчах та çылăх,
пил-хушупа сăлтавласах, манра юраманнине тăвас кăмăл çурат-
рĕ. Саккун пулмасан çылăх та вилĕ пулĕччĕ. 9 Тахçан эпĕ саккун
мĕнне пĕлмесĕрех пурăнаттăм, анчах та пил-хушусене пĕлсессĕн
çылăх чĕрĕлчĕ, 10 эпĕ вара вилтĕм. Ĕнтĕ чĕрĕлĕхшĕн панă пил-ху-
шу мана вилĕмлĕхе пулчĕ. 11 Мĕншĕн тесен çылăх, пил-хушупа
сăлтавласах, мана илĕртсе улталарĕ, мана пил-хушу пулăшни-
пех вĕлерчĕ. 12 Çапла ĕнтĕ саккун таса, пил-хушусем те таса,
тӳрĕлĕхлĕ, ырă.

13 Ырри мана вилĕм кӳчĕ пулать-шим вара? Паллах, апла мар.
Çылăх çавăнпа та çылăх ĕнтĕ, вăл ыррипе усă курсах мана вилĕм
патне илсе пырать. Çапла вара, пил-хушусене пула çылăх виçе-
сĕр япăххи курăнать. 14 Эпир пĕлетпĕр: саккун — чун-чĕм валли,
эпĕ вара, ӳт-пӳллĕскер, çылăх чури. 15 Мĕншĕн тесен хам мĕн ту-
нине хам та пĕлместĕп: мĕн тăвас тенине мар, килĕштерменнине
тăватăп. 16 Енчен те эпĕ хам тăвас килменнине тăватăп пулсан,
эппин саккун ырă пулнине йышăнатăп. 17 Чăннипе вара, усал-
лине эпĕ тумастăп, ăна ăшри çылăх тутарать. 18 Ман ăшăмра,
ман ӳт-пĕвĕмре ырри пурăнманнине эпĕ пĕлетĕп. Мĕншĕн те-
сен манра ырă тăвас килни пур, анчах та эпĕ ырă тăваймастăп.
19 Хам тăвас тенĕ ыррине тăваймастăп, хам тăвас темен усаллине
вара тăватăп. 20 Енчен те хам тăвас теменнине тăватăп пулсан,
эппин ăна эпĕ мар, ăшăмри çылăх тăвать. 21 Эпĕ хам ăшăмра ça-
кăн пек йĕрке пуррине асăрхарăм: ырă тăвас тенĕ чухне усал

сиксе тухать. 22 Чунӑмпа эпӗ Турӑ йӗркине хапӑлласа йышӑна-
тӑп, 23 анчах та ӳт-пӗвӗмре урӑх йӗрке пуррине куратӑп. Ӳт-пӳ
йӗрки вара ӑс-хакӑл йӗркипе хирӗҫӗве кӗрет, ҫав ӳт-пӳ йӗрки
мана ҫылӑх тыткӑнне илет, ӳт-пӗвӗм ӑнах пӑхӑнса тӑрать. 24 Мӗс-
кӗн те иккен эпӗ! Ҫак вилӗмлӗ ӳт-пӗвӗмрен мана кам хӑтарӗ?
25 Турӑ хӑтарать! Иисус Христос урлӑ, хамӑр Хуҫамӑр урлӑ, эпӗ
Турра тав тӑватӑп. Ҫапла вара, эпӗ, пӗр ҫынах, ӑс-хакӑлӑмпа Ту-
рӑ йӗркине пӑхӑнатӑп, ӳт-пӗвӗмпе – ҫылӑх йӗркине.

8-мӗш сыпӑк

Сывлӑш хушнипе пурӑнасси

1 Ҫапла вара, Иисус Христоспа пӗрлӗхлӗ пулса, ӳт-пӳшӗн мар,
Сывлӑшшӑн пурӑнакансене халӗ нимӗнле айӑплав та пулас ҫук.
2 Христоспа пӗрлӗхлӗ туса, чӗрӗлӗх кӳрекен Сывлӑш хӑвачӗ мана
ҫылӑхпа вилӗм тыткӑнӗнчен хӑтарчӗ. 3 Хавшак этеме пула вӑйне
ҫухатнӑ саккун тӑвайманнине Турӑ турӗ. Вӑл Хӑйӗн Ывӑлне,
этем ҫылӑхӗшӗн Турра парнелӗхе кӳмешкӗн ҫылӑхлӑ ҫын евӗрлӗ
пултарса, ҫӗр ҫине янӑ. Турӑ ҫапла этемри ҫылӑха айӑплав хунӑ.
4 Ҫапла Вӑл пире, ӳт-пӳшӗн мар, Сывлӑшшӑн пурӑнакансене,
саккун ыйтнӑ пек тӳрӗ пурӑнччӑр тесе тунӑ. 5 Мӗншӗн тесен
ӳт-пӳшӗн пурӑнакансем ҫылӑхлӑ кӑмӑлне тултарасшӑн тӑрӑшаҫ-
ҫӗ, Сывлӑшшӑн пурӑнакансем вара Сывлӑш ыйтнине тивӗҫте-
ресшӗн тӑрӑшаҫҫӗ. 6 Ӳт-пӳ туртни – вилӗм, Сывлӑш ыйтни – чӗ-
рӗлӗхпе канӑҫлӑх. 7 Ӳт-пӳ туртни хыҫҫӑн кайни вӑл Турра хирӗҫ
кайниех. Унашкаллисем Турӑ йӗркине пӑхӑнмаҫҫӗ, пӑхӑнма та
пултараймаҫҫӗ. 8 Ҫавӑнпа та ӳт-пӳшӗн пурӑнакансем Турра юрӑхлӑ
пулаймаҫҫӗ. 9 Сирӗнте Турӑ Сывлӑшӗ пур пулсан, эсир вара
ӳт-пӳшӗн мар, Сывлӑшшӑн пурӑнатӑр. Анчах та камра Христос
Сывлӑшӗ ҫук, ҫавӑ Христосӑн мар. 10 Христос сирӗнте пулсассӑн,
ӳт-пӳ ҫылӑхшӑн вилӗ, чун-чӗм вара тӳрӗлӗхшӗн чӗрӗ пулать.
11 Сирӗнте Иисуса вилӗмрен Чӗртсе тӑратаканӑн Сывлӑшӗ пур
пулсан, эппин Христоса вилӗмрен Чӗртсе тӑратаканӗ сирӗн ӑш-
ри Хӑйӗн Сывлӑшӗпе вилӗмлӗ ӳт-пӗвӗре те чӗрӗ тӑвӗ.

12 Ҫапла вара, тӑванӑмсем, ӳт-пӳшӗн пурӑнмашкӑн эпир ӳт-пӗ-
ве парӑмлӑ мар. 13 Мӗншӗн тесен ӳт-пӳшӗн пурӑнатӑр пулсан –
вилетӗр. Енчен те Сывлӑш пулӑшнипе ӳт-пӳ илӗртӗвӗ хыҫҫӑн
каймастӑр пулсан – чӗрӗ пулатӑр. 14 Кам Турӑ Сывлӑшӗ ертсе

пынипе ҫӳрет, ҫав Турӑ ачи пулать. [15] Мӗншӗн тесен эсир чура-
лӑхӑн хӑратакан Сывлӑшне мар, хӑвӑра Турӑ ачи пултаракан
Сывлӑша илнӗ. Ҫав Сывлӑша пула эпир Турра: «Авва, Атте-
мӗр!» — тесе йӑлӑнатпӑр. [16] Эпир Турӑ ачисем пулнине пирӗн
чун-чӗме ҫав Сывлӑш ҫирӗплетсе пӗлтерет. [17] Енчен те эпир Ту-
рӑ ачисем пулсассӑн, эппин Христос пекех Туррӑн еткерне илме
тивӗҫлисем пулатпӑр. Унӑн мухтавне те пӗрлех пайламашкӑн
вара пирӗн Христос асапӗсене те Унпа пӗрле тӳссе ирттермелле.

Хамӑра тивӗҫес мухтав

[18] Хамӑр умра уҫӑлас мухтавпа танлаштарсан, хальхи вӑхӑтлӑх
асапсем ним тӗшне те тӑмаҫҫӗ тесе шухӑшлатӑп эпӗ. [19] Мӗн-
шӗн тесен Турӑ пултарнӑ тӗнче Турӑ ачисем уҫҫӑн палӑрасса чӑ-
тӑмсӑр кӗтет. [20-21] Турӑ пултарнӑ тӗнче тӗлсӗрлӗхе хӑй ирӗкӗпе
пӑхӑнман, ӑна пӑхӑнтарнӑ Турӑ ирӗкӗ ҫапла пулнӑ. Анчах та
Турӑ пултарнин вилӗм тыткӑнӗнчен хӑтӑлас, мухтава тата ирӗке
Турӑ ачисемпе пӗрле пайлас шанчӑк пур. [22] Турӑ пултарнӑ пӗтӗм
тӗнче халичченех ахлатса асапланнине эпир пӗлетпӗр. [23] Тӗнче
кӑна мар, эпир те, Святой Сывлӑшӑн малтанхи ҫимӗҫне ил-
нӗскерсем, хамӑр ӑшра ахлататпӑр. Турӑ пире ывӑллӑха илессе,
ӳт-пӗвӗмӗре ҫылӑх тыткӑнӗнчен хӑтарасса кӗтетпӗр, — [24] ҫакӑ пи-
ре ҫӑлӑнӑҫ паракан шанчӑк. Анчах та шанни ҫитсессӗн, курӑна-
кан пулсассӑн, вӑл шанчӑк пулма пӑрахать. Куҫ умӗнче пуррине
кам-ха шанчӑк теейтӗр? [25] Эпир куҫ умӗнче ҫуккине шанатпӑр,
ӑна тӳсӗмлӗн кӗтетпӗр.

[26] Эпир халсӑр пулин те, Сывлӑш пире ҫирӗплӗх парсах тӑ-
рать. Мӗншӗн тесен эпир Турра кирлӗ пек кӗлтума та пӗлмест-
пӗр. Пирӗншӗн Сывлӑш Хӑй, этем чӗлхинчи сӑмахпа калама
май ҫуккине каласа, кӗлтуса хута кӗрет. [27] Чӗремӗрсене тӗрӗсле-
кен Турӑ вара Сывлӑш мӗн каласса пӗлет. Мӗншӗн тесен Сыв-
лӑш, Турӑ ирӗкӗпе, ӗненекенсен хутне кӗрет. [28] Тата эпир ҫакна
пӗлсе тӑратпӑр: Турра юратакансене, Турӑ ирӗкӗпе чӗнсе ил-
нисене кирек мӗн те ырри патне илсе пырать. [29] Турӑ вӗсене ҫу-
раличчен малтанах пӗлнӗ, Хӑйӗн Ывӑлӗ евӗрлӗ пулмашкӑн та
малтанах палӑртса хунӑ. Ывӑллӑха илнӗ ӗненекен нумай-нумай
ҫын хушшинче Хӑйӗн Ывӑлӗ малтанхи пултӑр тенӗ. [30] Малтанах
палӑртса хунисене Вӑл чӗнсе илнӗ. Чӗнсе илнисене Вӑл тӳрре
кӑларнӑ. Тӳрре кӑларнисене вара мухтава та кӑларнӑ.

Турă пире майлă

[31] Çакăн пирки тата мĕн калама пулать-ха? Турă пире майлă
пулсан пире хирĕç кам тăрайĕ? [32] Турă Хăйĕн Ывăлне пирĕн-
шĕн пуриншĕн те хĕрхенмесĕрех асап аллине панă пулсан, Унпа
пĕрле пире пĕтĕмпех памĕ-и вара? [33] Турă суйласа илнисене кам
айăплама пултарайĕ? Никам та. Вĕсене Турă тӳрре кăларать.
[34] Турă суйласа илнисене кам суд тума пултарайĕ? Никам та.
Христос Иисус вилнĕ кăна мар, чĕрĕлнĕ те. Вăл Туррăн сылтăм
енне ларнă, Вăл пирĕн хута кĕрет. [35] Турă юратулăхĕнчен пире
мĕн уйăрайĕ? Хуйхă-и, инкек-и, хĕсĕрлев-и, выçлăх-и, сивĕ-и,
хăрушлăх-и, хĕç-и? Çырнинче çапла каланă: [36] «Пире Саншăн
кулленех вĕлереççĕ, пире пусас сурăхсем вырăнне хураççĕ».
[37] Анчах та хамăра Юратаканни вăй парса тăнăран эпир çак йы-
вăрлăхсене пурне те çĕнтеретпĕр. [38] Эпĕ çакна çирĕппĕн шана-
тăп: вилĕм те, пурăнăç та, ангелсем те, çӳлти сывлăшсемпе хă-
ватсем те, хальхи те, пуласси те, [39] çӳлти тĕнче те, аялти тĕнче те,
пĕтĕм çут тĕнчере мĕн пурри те пире Христос Иисус урлă, хамăр
Хуçамăр урлă, килекен Турă юратулăхĕнчен уйăраяс çук.

9-мĕш сыпăк

Турă Израиле суйласа илнĕ

[1] Христоспа пĕрлĕхлĕ пулса чăн калатăп, суймастăп. Святой
Сывлăшпа хăватланнă таса чунăм та çакна çирĕплетсе пĕлте-
рет: [2] чĕрем пысăк хуйхăпа, чарăнми асаппа тулчĕ. [3-4] Хампа пĕр
йăхри тăвансемшĕн, Израиль халăхĕшĕн, эпĕ хама Христосран
уйăрттарма та хатĕр. Израиль çыннисене Турă ывăллăха илнĕ,
Хăйĕн мухтавне вĕсене панă, вĕсене халал панă. Вĕсен саккун
та, Турра кĕлтăвас йĕрке те, Турă шантарса сăмах пани те пур.
[5] Израиль ăрăвĕнченех паллă мăн асаттемĕрсем тухнă. Ĕмĕр-ĕмĕр
мухтавлă Христос та çуралнă тăрăх вĕсен хушшинченех. Вăл —
аслăран та аслă Турă. Аминь.

[6] Израиль çыннисем хăйсене çапла тыткаланишĕн Турă сăмах
пани пурнăçланмарĕ теме çук. Мĕншĕн тесен Израильтен çу-
ралнисем пурте Израиль çыннисем мар-ха. [7] Авраам йăхĕнчен
тухнисем те пурте Авраам ачисем мар-ха. Çырнинче çапла ка-
ланă-çке: «Исаакран çуралнисене санăн тăхăму тейĕç». [8] Урăхла

каласан, çуралнă тăрăх кăна Израиль çынни шутланакан кашни
çынах Турă ачи мар. Турă сăмах панипе çуралнисем кăна Турă
ачисем пулаççĕ. 9 Турă çапла сăмах панă пулнă: «Палăртнă вăхăт-
ра Эпĕ сан патна килĕп, ун чухне Саррăн ывăл ача пулĕ». 10 Ку
çеç те мар-ха. Ревеккăн та йĕкĕреш ывăл çие юлнă, вĕсен ашшĕ
мăн асаттемĕр Исаак пулнă. 11-12 Вара йĕкĕрешсем çураличченех,
ырă е усал тума ĕлкĕричченех Турă Ревеккăна: «Асли кĕçĕннине
пăхăнса тăрĕ», — тенĕ. Çапла ĕнтĕ Турă ачасене ӳссессĕн тăвас
ĕçĕсене кура мар, Хăй суйласа илнĕ. Унăн, Чĕнекенĕн, ирĕкĕ
çапла пулнă. 13 Çырнинче ун пирки: «Эпĕ Иакова килĕштертĕм,
Исава килĕштермерĕм», — тенĕ.

14 Халĕ мĕнех калар-ха? Турă тӳрĕ мар-шим? Апла мар, паллах.
15 «Кама каçармаллине — каçарăп, кама хĕрхенмеллине — хĕр-
хенĕп», — тенĕ пулнă Турă Моисея. 16 Çапла вара каçару этем
кăмăлĕнчен те, этем тăрăшнинчен те мар, каçаракан Турăран
килет. 17 Çырнинче Турă Египет патшине çапла каланă: «Сан ур-
лă Хамăн вăй-хăватăма кăтартмашкăн, пĕтĕм çĕр çинче Хамăн
ятăма пĕлтермешкĕн Эпĕ сана патшана лартрăм». 18 Çапла вара
Турă Хăй кама каçарас тет, çавна каçарать; камăн кăмăлне хыта-
рас тет, çавăн кăмăлне хытарать.

Турă çиллипе хĕрхенĕвĕ

19 «Апла пулсассăн мĕншĕн-ха Турă пире айăплать? Унăн ирĕк-
не кам хирĕçлеме пултарĕ?» — тейĕн эсĕ мана. 20 Эсĕ, этем, Ту-
răпа тавлашмашкăн камах вара? Тăм чӳлмек чӳлмекçĕне: «Эсĕ
мана мĕншĕн çапла ăсталарăн?» — тесе ӳпкелешĕ-и? 21 Пĕр тăм-
ранах паха савăт-сапа е ахаль куршак тăвасси чӳлмекçĕн ирĕкĕ
мар-и вара? 22 Тен, Хăйĕн çиллине тата Хăйĕн хăватне кăтартас
тесе, Турă çылăхлă çынсене — пĕтме пӳрнĕ çилĕ чӳлмекĕсене —
пысăк тӳсĕмлĕхпе хĕрхенсе пурăннă? 23 Тен, çакна Вăл тӳрĕ çын-
сене — мухтава тивĕçес хĕрхенӳ чӳлмекĕсене — Хăйĕн мухтавĕн
аслăлăхне пĕр вăхăтрах кăтартас тесе тунă? 24 Çав хĕрхенӳ чӳлме-
кĕсем — эпир. Турă пире иудейсем хушшинчен кăна мар, урăх
халăхсем хушшинчен те суйласа илнĕ. 25 Çырнинчи Осия кĕне-
кинче çапла каланă: «Хамăн мар халăха Хамăн халăхăм тейĕп, сав-
маннине савнă тейĕп». 26 «Турă вĕсене: „Эсир Манăн халăхăм
мар“, — тенĕ вырăнтах вĕсене: „Эсир — чĕрĕ Турă ачисем“, —
тейĕç». 27 Исаия пророк тата Израиль çинчен çапла калать:

«Израиль ывӑлӗсен шучӗ тинӗс тӗпӗнчи хӑйӑр пӗрчисем чухлӗ пул-
сассӑн та, ҫӑлӑнса юлаканӗсем йышлӑн пулмӗҫ. [28] Мӗншӗн тесен
Хуҫа Туррӑн ҫӗр ҫинчи Сучӗ тӗрӗс те хӑвӑрт пулса иртӗ». [29] Исаия
пророк ун ҫинчен малтанах ҫапла каланӑ: «Саваоф Хуҫа Турӑ
Авраам йӑхӗнчи ҫынсенчен сӑваплисене упраса хӑварман пул-
сан, пире Содомпа Гоморрӑра пурӑннисен шӑпи кӗтнӗ пулӗччӗ».

Израиль тата Ырӑ Хыпар

[30] Халӗ мӗнех калар-ха? Тӳрре тухас темен урӑх халӑхсем тӳ-
рӗлӗх илчӗҫ, Турра ӗненнӗрен тӳрре тухрӗҫ. [31] Саккуна пӑхӑнса
тӳрре тухас тенӗ Израиль халӑхӗ вара тӳрре тухаймарӗ. [32] Мӗн-
шӗн? Мӗншӗн тесен Израиль халӑхӗ ӗненнипе мар, саккуна тыт-
са пынипе тӳрре тухасшӑн пулнӑ. Ҫапла вара вӑл „такӑнтаракан
чулран“ такӑннӑ. [33] Ҫырнинче ҫапла каланӑ: «Акӑ, эпӗ Сионра
такӑнтарса ӳкерекен чул хуратӑп, вара ӗненменнисем такӑнса
ӳкӗҫ. Анчах та Ӑна ӗненекен кирек кам та намӑса юлмӗ».

10-мӗш сыпӑк

[1] Эй, тӑванӑмсем! Эпӗ пӗтӗм чӗререн Израиль халӑхне ҫӑлӑнӑҫ
сунса Турра кӗлтӑватӑп. [2] Эсир Турӑшӑн тӑрӑшатӑр, анчах та
ҫакна шухӑшласа тумастӑр тесе эпӗ Израиль ҫыннисене ҫирӗп-
летсех калатӑп. [3] Турӑ ҫеҫ тӳрре кӑларасса ӑнланман пирки вӗсем
хӑйсем тӳрре тухасшӑн, Туррӑн тӳрре кӑларас шухӑшне итлес-
шӗн мар. [4] Мӗншӗн тесен саккун Христоспа вӗҫленет: Турӑ каш-
ни ӗненекенех тӳрре кӑларать.

Ҫӑлӑнасси ҫинчен

[5] Саккунпа тӳрре тухасси ҫинчен Моисей ҫапла ҫырнӑ: «Сак-
кун хушнисене пӗтӗмпех пурнӑҫлакан ҫын чӗрӗлӗхлӗ пулӗ». [6] Ӗне-
нӳпе тӳрре тухасси ҫинчен вара Ҫырнинче ҫапла каланӑ: «Хӑвӑр
ӑшӑрта: „Тӳпене ҫӗкленме кам пултарӗ?“ – тесе ан ыйтӑр». Ку
вӑл: „Ҫӑлакана ҫӗр ҫине антарма“ тениех пулать. [7] Е тата: «„Тӗп-
сӗрлӗхе анма кам пултарӗ?“ – ан тейӗр». Ку вӑл: „Ҫӑлакана
вилӗмрен чӗртсе тӑратмашкӑн“ тениех пулать. [8] Ҫырнинче вара:
«Турӑ сӑмахӗ санӑн ҫывӑхунтах, санӑн чӗлхӳ-ҫӑварунта, санӑн
чӗрӳнте», – тенӗ. Ҫак сӑмах – эпир вӗрентекен ӗненӳ сӑмахӗ.
[9] Енчен те эсӗ чӗлхӳ-ҫӑварупа Иисуса Хуҫамӑр тесе йышӑнатӑн

пулсан, чӗрӳпе Турӑ Ăна вилӗмрен чӗртсе тăратнине ӗненетӗн
пулсан – çăлăнăн. 10 Мӗншӗн тесен тӳрре тухмашкăн – чӗререн
ӗненмелле, çăлăнмашкăн – ӗненӳ çинчен чӗлхе-çăварпа уççăн
каламалла. 11 «Ăна ӗненекен кирек кам та намăса юлмӗ», – тенӗ
Çырнинче. 12 Иудейсемпе ытти халăхсем хушшинче нимӗнле
уйрăмлăх та çук. Мӗншӗн тесен пурин те пӗр Хуçа Турă, Хăйне
тархаслакансемшӗн пуриншӗн те Вăл ырăлăхлă. 13 «Хуçа Турă
ятне асăнакан кирек кам та çăлăнать», – тесе те каланă-çке.

14 Анчах та ху ӗненмен Турра епле тархаслас? Ху илтмен Турра
епле ӗненес? Ӳкӗтлесе вӗрентекен пулмасан ăçтан илтеес? 15 Вӗ-
сене ӳкӗтлесе вӗрентме никама та яман пулсан, вӗсене кам ӳкӗт-
лӗ? Çырнинче çапла каланă: «Канăçлăх çинчен пӗлтерекенсен,
ырри çинчен пӗлтерекенсен урисем епле чаплă!» 16 Анчах та Ырă
Хыпара пуртех йышăнмарӗç. Исаия пророк каланă пек: «Турă-
çăм! Эпир каласа пӗлтернине камах ӗненчӗ?» 17 Çапла вара, ӗне-
нес тесен, малтан Турă сăмахне илтес пулать. 18 «Турă сăмахне
вӗсем илтмен-им?» – тесе ыйтатăп эпӗ. Паллах, илтнӗ. Çыр-
нинче каланă пек: «Вӗсен, вӗрентекенсен, сасси пӗтӗм тӗнчене
сарăлнă, вӗсен сăмахӗ тӗнче хӗрринех çитнӗ». 19 «Çакна Израиль
халăхӗ пӗлмен-им?» – тесе ыйтатăп татах. Ку ыйтăва Моисеях
Турă сăмахӗсемпе хуравланă: «Халăх тесех те калама çук халăх
урлă Эпӗ сирӗнте кӗвӗçӳ çуратăп, çав айван халăх урлах Эпӗ си-
рӗнте вӗчӗхӳ çуратăп». 20 «Мана Хама шыраманнисем тупрӗç;
Мана Хам çинчен ыйтманнисем пӗлчӗç», – тенӗ Исаия пророк
урлă Турă тӳррӗнех. 21 Израиль халăхӗ пирки вара Вăл çапла ка-
ланă: «Аллăмсене çав итлемен, кутăн халăх енне тăсса, Эпӗ яра
куна кăлăхах кӗтрӗм».

11-мӗш сыпăк

Израилӗн çăлăнса юлас çыннисем

1 Тата çакна ыйтам-ха: «Турă Хăйӗн халăхне пăрахнă пулать-и
вара?» Паллах, апла мар. Эпӗ хам та Авраам йăхӗнчи, Вениамин
сыпăкӗнчи Израиль çынни. 2 Турă Хăй тӗнчене пултаричченех
пӗлсе тăнă Хăйӗн халăхне пăрахман. Илия, Израиль халăхне ӳп-
келесе, Турра епле тархаслани çинчен Çырнинче мӗн калани-
не пӗлместӗр-им эсир? 3 «Турăçăм! Санăн пророкусене вӗлерчӗç,
парнӳ вырăнӗсене аркатрӗç, пӗр эпӗ кăна тăрса юлтăм, манăн

чунăма та шыраççĕ», – тенĕ Илия. [4] Турă ăна мĕн тесе хурав-
лать-ха? «Ваала пуççапма килĕшмен çичĕ пин çынна Эпĕ Хам
валли тасан упраса хăвартăм», – тет Вăл. [5] Хальхи вăхăтра та
çавнашкалах: Турă ырăлăхне пула, Турă суйласа илнине пула
Израилĕн çăлăнса юлас çыннисем кăна упранса юлнă. [6] Турă
ырăлăхĕпе пулсассăн, эппин, вĕсем ĕçĕсене кура упранса юлман,
унсăрăн Турă ырăлăхĕ ырăлăх та пулмĕччĕ. Ĕçĕсене кура пулсан,
çакă ырăлăх пулмĕччĕ, унсăрăн ĕç те ĕç мар*. [7] Мĕн темелле-ха?
Пĕтĕм Израиль халăхĕ хăй илме ĕмĕтленнине илеймерĕ, ăна
Турă суйланисем кăна илме пултарчĕç. Çавна пула ыттисен чу-
нĕсем хытнă. [8] Çырнинче çапла каланă: «Турă вĕсем çине туйми
тăвакан сывлăш янă. Вĕсем паян кунччен курми куçлă, илтми
хăлхаллă». [9] Давид та çапла калать: «Вĕсен ĕçки-çики вĕсемшĕн
таната пултăр, тавăру майкăчи пултăр. [10] Вĕсен куçĕсем тĕттĕм-
ленччĕр, курми пулччăр, çылăх кукăртса лартнипе вĕсем нихă-
çан та тӳрленсе ан тăрайччăр».

Ытти халăхсем çăлăнасси çинчен

[11] Тата çакна ыйтам-ха: Израиль халăхĕ тăрайми ӳкмеллех та-
кăннă-шим? Паллах, апла мар. Иудейсем ӳкни урăх халăх çын-
нисене çăлăнăç кӳрет, çакă вара иудейсене кĕвĕçтерет, тăрăшма
хистет. [12] Вĕсем ӳкни те тĕнчешĕн ырă пулсан, вĕсем çухатни те
урăх халăхсене Туралла тăвать пулсан, иудейсем Турă патне тавă-
рăнни мĕнле тулли ырăлăх пулĕччĕ!

[13] Эй, ытти халăх çыннисем! Халĕ вара сире калатăп. Эпĕ ытти
халăхсен апостолĕ пулнă май хама пӳрнĕ ĕçпе мухтанатăп. [14] Çав
хушăрах тата сирĕн ĕненĕвĕре курнипе тăван халăхăм çынни-
сем тăрăшма пуçлаччăр тетĕп. Тен, çапла майпа вĕсенчен хăш-
не-пĕрне çăлса хăварайăп? [15] Вĕсем Турăран пăрăнни пĕтĕм тĕн-
чене Турăпа çураçтарчĕ пулсан, вĕсем Турă патне тавăрăнсан
мĕн пулĕ? Ку – вилĕмрен чĕрĕлсе тăниех пулать. [16] Кăвас тĕпĕ
таса пулсан, чусти те таса. Тымарĕсем таса пулсан, турачĕсем
те таса. [17] Енчен те хăш-пĕр хуçăлнă туратсем вырăнне сана та,
вăрман оливĕн турачĕ, сыпнă пулсан, сад оливĕн тымарĕ-сĕтке-
нĕпе пĕрлешрĕн пулсан, [18] ытти туратсем умĕнче пуçна ан каçăрт.
Пуçна каçăртсан çакна асту: тымарсене эсĕ чĕрĕлĕх памастăн,

* 11:6 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче юлашки пуплев çук.

вӗсем сана чӗрӗлӗх параççӗ. 19 «Туратсене мана сыпмашкăн хуç-
нă», – тейӗн эсӗ. 20 Юрӗ. Вӗсене ӗненмен пирки хуçнă, эсӗ вара
вӗсен вырăнӗнче ӗненӗве пула тытăнса тăратăн. Çавăнпа пуçна
ан каçăрт, хăра. 21 Енчен те Турă йывăçăн чăн турачӗсене хӗрхен-
мен пулсан, сана хӗрхенӗ тетӗн-и? 22 Çапла вара Турă ырă та, çи-
рӗп те пулнине хăвах куратăн. Хуçăлса ӳкнисемшӗн Вăл çирӗп.
Унăн ырăлăхне шанатăн пулсан, саншăн Вăл ырă. Шанмастăн
пулсан, сана та касса пăрахӗç. 23 Ӗненсе пурăнсан, хуçăлса ӳкни-
сем те сад оливӗ çумне сыпăнма пултарӗç, мӗншӗн тесен Туррăн
вӗсене каялла сыпмашкăн хăват пур. 24 Мӗншӗн тесен эсӗ, вăр-
ман оливӗнчен каснă турат, çут çанталăк йӗркине пăхмасăрах
сад оливӗ çумне сыпăннă пулсан, çак пӗр тӗпри туратсем хăйсен
йывăççи çумне çăмăллăнах сыпăнӗç.

Израиль çӗнелесси

25 Эй, тăвансем! Хăвăр пирки мăнна хурса шухăшласран эпӗ
сире çак вăрттăнлăха уçса парасшăн. Израиль халăхӗ кутăнлашса
пурăнасси яланлăха мар, вăхăтлăха кăна. Чăн Турра пӗлекен пул-
нă ытти халăхсен шучӗ кирлӗ виçене çитиччен çеç çапла пулӗ.
26 Ун чухне пӗтӗм Израиль халăхӗ çăлăнăç тупӗ. Çырнинче кала-
нă пек: «Иаков йăхӗнчисен йӗркесӗрлӗхне пӗтерме Сионран Хă-
таракан килмелле. 27 Эпӗ вӗсене çылăхран хăтарăп, çакă халал
пани пулӗ». 28 Эсир Ырă Хыпара йышăннăран иудейсем ăна йы-
шăнмаççӗ, Турра хирӗç каяççӗ. Анчах та Турă вӗсене суйласа ил-
нӗ, мăн аслашшӗсене пула юратать. 29 Мӗншӗн тесен Турă пани-
не тата чӗнсе илнине туртса илме çук. 30 Ӗлӗкрех эсир те Турра
итлеместӗрччӗ. Халӗ вара иудейсем итлемен пирки Турă сире ка-
çарнă. 31 Сире каçарнăран иудейсем халӗ Турра итлемеççӗ те ӗн-
тӗ. Турă вӗсене те каçарӗ. 32 Турă, пурне те каçарас тесе, пурне те
итлеменлӗх витӗр кăларать.

33 Турă ырăлăхӗн, ăслăлăхӗн, пӗлӗвӗн виçи çук! Турă шухăшне
пӗлме çук, Унăн çулне йӗрлесе тупма çук! 34 Хуçа Турă ăс-хакăл-
не пӗлекенӗ пур-и? Ăна канаш пама пултараканӗ пур-и? 35 Кам
та пулин Турра тавăрса памалла кивçен пани пур-и? 36 Мӗншӗн
тесен пурне те Вăл пултарнă, пурте Ун урлă тата Уншăн пурă-
нать. Ăна ӗмӗр-ӗмӗр мухтав! Аминь.

12-мӗш сыпӑк

Христоспа пӗрлӗхлӗ ҫӗнӗ пурӑнӑҫ

1 Эй, тӑванӑмсем! Турӑ ырӑлӑхӗн ячӗпе тархаслатӑп сире: хӑвӑр
ӳт-пӗвӗре чӗрӗ парнелӗхе Турра кӳрӗр, вӑл сӑваплӑ та юрӑхлӑ
пултӑр. Турӑшӑн ҫапла тӑрӑшни ӑслӑ-тӑнлӑ туни пулать. 2 Пурӑ-
нӑҫӑра ҫак тӗнче йӗркисемпе ан шайлаштарӑр. Ун вырӑнне Тур-
рӑн аван, юрӑхлӑ тата паха ирӗкӗ мӗнне пӗлес тесе эсир хӑвӑр
ӑс-хакӑлӑра ҫӗнетсе улшӑнӑр.

3 Хама панӑ апостол ирӗкӗпе усӑ курса сире пурсӑра та кала-
тӑп: хӑвӑра мӑнна ан хурӑр; хӑвӑра сӑпайлӑн, Турӑ панӑ ӗненӳпе
виҫеллӗн хаклӑр. 4 Этемӗн пӗр ӳт-пӳ; ӳт-пӳ пайӗсем нумай, каш-
ни пайӗ хӑйӗн ӗҫне тӑвать. 5 Эпир те ҫавнашкалах: Христоспа
пӗрлӗхлӗ пулса пурте пӗр ӳт-пӳ шутланатпӑр, уйрӑмшарӑн вара
пӗр-пӗринпе ҫыхӑнура тӑракан ӳт-пӳ пайӗсем пулатпӑр. 6 Турӑ
ырӑлӑхӗпе килӗшӳллӗн пире кашнинех тӗрлӗрен пултарулӑх
панӑ. Ҫавӑнпа та кама пророк пултарулӑхӗ панӑ, ҫав унпа хӑй
ӗненнӗ таран усӑ куртӑр. 7 Кама Турӑ ячӗпе ҫынсемшӗн тӑрӑшма
панӑ – тӑрӑштӑр, Турӑ сӑмахне вӗрентекен пулсан – вӗренттӗр,
8 ӳкӗтлекен пулсан – ӳкӗтлетӗр, валеҫекен пулсан – таса чунпа
валеҫтӗр, пуҫлӑх пулсан – тӑрӑшса ертсе пытӑр, пурлӑх тӗлӗшӗн-
чен пулӑшакан пулсан – савӑнсах пулӑштӑр.

9 Юратанҫи пулса мар, пӗр-пӗрне чун-чӗререн юратӑр. Усал-
тан пӑрӑнӑр, ырӑ ҫумне ҫыпҫӑнӑр. 10 Пӗр-пӗрне тӑванла ӑшшӑн
юратӑр, пӗр-пӗрне хисеплеме васкӑр. 11 Яланах тӑрӑшуллӑ пу-
лӑр, чун-чӗрӗре ҫунтарӑр, Хуҫамӑршӑн ӗҫлесе тӑрӑр. 12 Шанчӑкӑр
сире савӑнӑҫ кӳтӗр, хуйхӑ килсен тӳсӗмлӗ пулӑр, Турра яланах
кӗлтӑвӑр. 13 Ӗненекен тӑванӑрсене кирлӗ чухне пулӑшӑр, ют-
ран килнисене хапӑл тӑвӑр. 14 Хӑвӑра хӗсӗрлекенсене ан ылха-
нӑр, ырӑ сунӑр. 15 Савӑнаканпа пӗрле савӑнӑр, йӗрекенпе пӗрле
йӗрӗр. 16 Хӑвӑр хушшӑрта пӗр шухӑшлӑ пулӑр, пуҫ каҫӑртса ҫӳ-
рес вырӑнне йӑвашшисем пек пулма тӑрӑшӑр, хӑвӑра мӑнна ан
хурӑр. 17 Усала хирӗҫ усалпа никама та ан тавӑрӑр, ҫынсемшӗн
мӗн ырӑ – ҫавна тӑвӑр. 18 Май пур пулсан пуринпе те ҫураҫул-
лӑн пурӑнӑр. 19 Тусӑмсем! Усал тунишӗн ан тавӑрӑр, Турӑ ҫилли
ҫитессе шанӑр. Мӗншӗн тесен Ҫырнинче ҫапла калanӑ: «„Та-
вӑру ирӗкӗ Манра, тавӑраканӗ Эпӗ пулӑп“, – тет Хуҫа Турӑ».

[20] Çавӑнпа ёнтӗ тӑшману выçӑ пулсан, ӑна çитер; ӑшӗ хыпнӑ
пулсан, ӗçтер. Çапла тунипе вӑл намӑсне ниçта чикме пӗлмӗ.
[21] Усала ан парӑн, усала ырӑпа çӗнтер.

13-мӗш сыпӑк

Влаçсене пӑхӑнасси

[1] Кирек епле чун та аслӑ влаçсене пӑхӑнса пурӑнтӑр, мӗншӗн
тесен влаçлӑ пурӑнӑç йӗркине Турӑ тунӑ, кирек епле влаç та Ту-
рӑран. [2] Çавӑнпа та влаçсене хирӗçлекенсем Турӑ йӗркине хирӗç
каяççӗ. Хирӗçлекенсем вара хӑйсемшӗн хӑйсемех айӑплав тупӗç.
[3] Ырӑ ӗç тӑвакан влаçсенчен хӑрамасть, усал ӗç тӑвакан хӑрать.
Влаçсенчен хӑрамасӑр пурӑнас килет-и? Ырӑ ту, вара вӗсем сана
мухтӗç. [4] Пуçлӑх вӑл – санӑн ырлӑхушӑн тӑрӑшакан Турӑ тар-
çи. Усал тӑватӑн пулсассӑн – хӑра; пуçлӑха ахальтен хӗç паман.
Вӑл – Турӑ тарçи, усал тӑвакана тавӑрать, айӑп хурать. [5] Çавӑнпа
пуçлӑхсене айӑпласран хӑранипе кӑна мар, чун хушнипе те пӑ-
хӑнмалла. [6] Вӗсем Турӑ тарçисем пулса сирӗншӗн ялан тӑрӑшнӑ-
ран эсир налук тӳлетӗр те. [7] Çапла вара, кашнинех памаллине
парӑр: кама – налук, кама – хисеп, кама – чыс.

Çывӑх çынна юратасси

[8] Хире-хирӗçле юратулӑх тивӗçӗсӗр пуçне, никама та нимӗн-
пе те парӑмлӑ ан пулӑр. Çынна юратни саккун хушнине пур-
нӑçлани пулать. [9] Мӗншӗн тесен «мӑшӑрна ан ултала», «ан вӗ-
лер», «ан вӑрла», «судра суйса ан пӗлтер», «çынӑнне ан хапсӑн»
текеннисен тата ытти пил-хушусен тӗшши çак сӑмахсенче:
«Çывӑх çыннуна хӑвна юратнӑ пек юрат». [10] Юратулӑх çывӑх
çынна усал тумасть. Çапла вара, юратни саккун хушнине пур-
нӑçлани пулать.

Христос килес кун çывхарать

[11] Эсир те çапла пурӑнӑр. Эпир халӗ мӗнле вӑхӑтра пурӑннине
пӗлетӗр. Пирӗн ыйхӑран вӑранас вӑхӑт çитрӗ. Халӗ пирӗншӗн çӑ-
лӑнӑç хамӑр ӗненме пуçланӑ чухнехинчен çывӑхрах. [12] Каç иртрӗ,
кун çывхарса килет. Çавӑнпа та тӗттӗмлӗх ӗçӗсене сирсе ывӑтар та
çутӑлӑх хӗçӗсем тытар. [13] Эппин, кун çутинчи пек йӗркеллӗ пурӑ-
нар. Намӑссӑрланса та ӗçке ярӑнса, ясарланса та аскӑнланса,

хирӗҫсе те кӗвӗҫсе пурӑнар мар. 14 Ун вырӑнне, Иисус Христос
Хуҫамӑра ӗненсе, хӳтлӗх тумне тӑхӑнар. Ҫылӑхлӑ кӑмӑл хыҫҫӑн
каяс мар тесен, ӳт-пӳшӗн виҫине пӗлсе тӑрӑшар.

14-мӗш сыпӑк

Ҫывӑх ҫыннуна ан айӑпла

1 Хавшак ӗненӳллӗ ҫынна хӑвӑр йыша илӗр, анчах та ӑна шухӑ-
шӗсемшӗн ан ӳпкелӗр. 2 Калӑпӑр, пӗри йӑлтах ҫиме юрать тесе
шухӑшлать, тепри, хавшак ӗненӳлли, пахча ҫимӗҫ кӑна ҫиет.
3 Апат тиркеменни апат уякана ан мӗскӗнлеттӗр. Апат уяканни
те апат тиркеменнине айӑпласа ан калаҫтӑр, мӗншӗн тесен вӑл
та Туррӑн. 4 Эсӗ, ют чурана айӑплаканскер, ху камах вара? Вӑл
хӑй Хуҫи умӗнче тӑрать-и, ӳкнӗ-и – ӑна Хуҫи пӗлет. Ӳкнӗ пул-
сан, Турӑ ӑна ури ҫине тӑратма та пултарать. 5 Хӑшӗ кунпа куна
тиркет, хӑшӗ пур куна пӗре хурать. Кам мӗнле шухӑшлать, ҫапла
пурӑнтӑр. 6 Кунсене уяканни Хуҫа Турӑшӑн уять. Кунсене тирке-
менни те Хуҫа Турӑшӑн тиркемест. Апат тиркеменни Хуҫа Турӑ-
шӑн тиркемест, мӗншӗн тесен вӑл Турра тав туса ҫиет. Апат
уяканни те Хуҫа Турӑшӑн уять, мӗншӗн тесен вӑл та Турра тав
тӑвать. 7 Пурӑнасса та эпир хамӑршӑн пурӑнмастпӑр, вилессе те
эпир хамӑршӑн вилместпӗр. 8 Пурӑнсан та – Хуҫа Турӑшӑн пу-
рӑнатпӑр; вилсен те – Хуҫа Турӑшӑн вилетпӗр. Эпир яланах
Хуҫамӑрӑн. 9 Мӗншӗн тесен Христос вилнисемпе чӗррисен Хуҫи
пулмашкӑн вилнӗ те, чӗрӗлнӗ те. 10 Эсӗ ӗненекен тӑванна мӗн-
шӗн айӑплатӑн? Эсӗ тата? Хӑвӑн тӑванна мӗншӗн мӗскӗнлете-
тӗн? Пирӗн пурин те Христос сучӗ умне тӑмалла пулать-ҫке!
11 Ҫырнинче ҫапла каланӑ: «„Пурте Манӑн умра чӗркуҫленӗҫ,
пурте Турра чӗлхи-ҫӑварӗпе мухтӗҫ. Ҫакӑ Эпӗ пурри пекех
чӑн“, – тет Хуҫа Турӑ». 12 Ҫапла вара, пирӗнтен кашниех хар-
пӑр хӑйшӗн Турӑ умӗнче явап тытӗ.

Ӗненекен тӑванна такӑнмашкӑн сӑлтав ан пар

13 Малашне пӗр-пӗрне айӑплар мар. Айӑплас вырӑнне тӑванӑ-
ма такӑнмашкӑн е ӳкмешкӗн сӑлтав парас марччӗ тесе тӑрӑшар.
14 Иисус Христос Хуҫамӑрпа пӗрлӗхлӗ пулнӑран эпӗ ҫакна ҫирӗп
ӗненетӗп: хӑйне тӗллӗн нимӗн те таса мар пулмасть. Кам мӗне
те пулин таса мар тесе шутлать, ҫавӑ уншӑн таса мар. 15 Тӑвану

уякан апата çисе ăна кӳрентеретĕн пулсан, эппин юратуллă пу-
рăнмастăн. Христос уншăн та вилнĕ, эппин апата пула тăванна
вилĕмлĕ ан ту. [16] Çапла вара, саншăн лайăххи теприншĕн тирке-
мелле ан пултăрччĕ. [17] Мĕншĕн тесен Турă Патшалăхĕ ĕçме-çиме
тавращĕ мар, Святой Сывлăш паракан тӳрĕлĕх, канăçлăх тата са-
вăнăç. [18] Кам çапла пурăнса Христосшăн тăрăшать, çав Турра та
юрăхлă, çынсем умĕнче те хисеплĕ. [19] Эппин, пĕр-пĕрне килĕш-
терсе, ĕненӳре çирĕплетсе пурăнмалли майсене шырар. [20] Апат-çи-
мĕç тавращне пула Турă ĕçне ан пăс. Пур апат-çимĕç те таса,
анчах та тăвану тиркекен апата çини начар. Çапла туса эсĕ ăна
çылăха кĕртетĕн. [21] Эсĕ аш çини, эрех тавращĕ ĕçни тăванна çы-
лăха кĕртет пулсан — ан çи, ан ĕç. Тăванна такăнтаракан, ӳкере-
кен, ĕненĕве хавшатакан нимĕнле ĕç те ан ту. [22] Санăн ĕненĕвӳ
пур-и? Пур пулсассăн, ăна хăвăн ăшăнта, Турă умĕнче упра. Хăй
суйласа илнĕ япалашăн хăйне айăпламан çын телейлĕ. [23] Иккĕ-
лене-иккĕленех çиекене вара Турă айăплать, мĕншĕн тесен вăл
ĕненĕвĕпе килĕшӳллине тумасть. Ĕненӳпе килĕшсе тăманнине
туни вара — çылăх.

Мухтав сăмахĕсем

[24] Турра мухтав. Эпĕ пĕлтерекен Ырă Хыпар урлă — Иисус
Христосах вĕрентнĕ Ырă Хыпар урлă — Турă сире çирĕплетет.
Ырă Хыпар — мĕн ĕмĕртен пытарăннă вăрттăнлăх, [25] халĕ çав
вăрттăнлăха Турă уçса пачĕ. Ăна пире ĕмĕрхи Турă пророксене
çыртарнă сăмахпа пĕлтернĕ. Ĕненме пуçлаччăр тесе, Хăйне пă-
хăнччăр тесе, Турă çав вăрттăнлăха пур халăха та хыпарламалла
турĕ. [26] Ăсларан та Ăслă Пĕртен-пĕр Турра Иисус Христос урлă
ĕмĕр-ĕмĕр мухтав пултăр. Аминь.

15-мĕш сыпăк

Çывăх çыннăрсен кăмăлне юрама тăрăшăр

[1] Пирĕн, вăйлисен, хамăршăн кăна тăрăшмалла мар, хавшак
чунлисен çитменлĕхĕсене те каçарма пĕлмелле. [2] Пирĕнтен каш-
ниех, çывăх çыннине ырра килтĕр тесе, унăн кăмăлне юрама
тăрăштăр. Çапла туни ăс парниех пулать. [3] Мĕншĕн тесен Хрис-
тос та Хăй кăмăлне юрасшăн тăрăшман. Çырнинче каланă пек:
«Сана хурлакансен хурри Мана тиврĕ». [4] Çырнинче авалах мĕн

каланине пире ăс памашкăн çырнă: эпир, Çырнинче тӳсĕмлĕхпе
лăплану тупса, шанчăка çухатмастпăр. 5-6 Турра, Иисус Христос
Хуçамăрăн Ашшĕне, пĕр кăмăлтан, пĕр çăвартан мухтамашкăн,
Иисус Христос вĕрентнĕ пек пĕр шухăшлăн пурăнмашкăн тӳ-
сĕмлĕхпе лăплану Турри сире пархатар патăр.

Ырă Хыпар пур халăхсемшĕн те

7 Çавăнпа та, Турă мухтавĕшĕн сире Христос епле хапăл тунă,
эсир те пĕр-пĕрне çавнашкалах хапăл тăвăр. 8 Эпĕ çакна калас-
шăн: Турă чăннине кăтартмашкăн Христос ӳт кастарнисен тарçи
пулнă. Çакна Вăл иудейсен мăн аслашшĕсене панă сăмаха тытас
тесе тунă. 9 Урăх халăхсем те Турра мухтаччăр тесе, Вăл, Хăйĕн
ырăлăхне пула, вĕсен тарçи те пулнă. Çырнинче каланă пек:
«Эй, Турăçăм, Сана уншăн ытти халăхсем хушшинче чапа кăла-
рăп, Санăн ятна мухтаса юрлăп». 10 Тата Çырнинче каланă: «Эй,
ытти халăхсем, Унăн халăхĕпе пĕрле савăнăр!» 11 Тата: «Эй, мĕн
пур урăх халăхсем, Хуçа Турра мухтăр! Мĕн пур халăхсем, Ăна
чапа кăларăр!» – тенĕ. 12 Исаия та çапла каланă: «Иессей ăрăвĕн-
чи килĕ те халăхсемпе пуç пулĕ, ытти халăхсемшĕн шанчăк пу-
лĕ». 13 Шанчăклăх Турри сирĕн чун-чĕрĕре, хăвăр ĕненнине кура,
тĕрлĕ савăнăçпа, канăçлăхпа тултартăр. Вара шанчăкăр Святой
Сывлăш хăвачĕпе татах çирĕпленĕ.

Павелăн тĕн сарас ĕçĕ

14 Эй, тăванăмсем! Эсир ырă та тулли кăмăллă, нумай пĕлӳллĕ
пулнине, пĕр-пĕрне вĕрентме пултарнине шанса тăратăп. 15 Ан-
чах та, сире асăрхаттарас тесе, хăш-пĕр япаласем пирки эпĕ
хăюллăрах та çыртăм. Турă панă пархатарпа 16 манăн ытти халăх-
семшĕн Иисус Христос тарçи пулмалла, священник тивĕçĕпе
вĕсене Туррăн Ырă Хыпарне вĕрентмелле. Эпĕ Турра пĕлмен ха-
лăхсене Турра кӳретĕп. Святой Сывлăшпа сăваплатса кӳнĕ çав
парнем Турра юрăхлă пултăр. 17 Çапла вара, Иисус Христоспа
пĕрлĕхлĕ пулса, Турăшăн тунă ĕçĕмпе мухтанма ирĕкĕм пур.
18 Тунă ĕçĕмпе тени те тĕрĕсех мар-ха. Чăннипе, эпĕ ытти халăх-
сене Христос панă сăмахпа тата ĕçпе ĕнентеретĕп. 19 Çакă вăл
тĕрлĕрен паллăсемпе тĕлĕнмелле ĕçсен хăвачĕпе, Турă Сывлă-
шĕн хăвачĕпе пулса пырать. Çапла майпа эпĕ Христосăн Ырă
Хыпарне Иерусалимпа унăн таврашĕнчен пуçласа Иллирик таран

сарма пултартăм. 20 Эпĕ яланах Ырă Хыпара Христос ячĕ çинчен
илтмен вырăнсенче пĕлтерсе çӳреме тăрăшрăм, урăххисем вĕрен-
тсе хывнă никĕспе усă курас темерĕм. 21 Çырнинче каланă пек:
«Ун çинчен хыпар пĕлменнисем Ăна курĕç, илтменнисем пĕлĕç».

Павел Рима кайма шухăшлани

22 Çав сăлтава пула эпĕ халиччен те сирĕн патăра çитсе курайма-
рăм. 23 Халĕ çав çĕрсенче эпĕ çитмен вырăн юлмарĕ ĕнтĕ, сирĕнпе
курнăçас тахçанхи ĕмĕтĕме тултарса, 24 Испание кайма тухсанах
сирĕн патăра çитсе курăп. Çула май сирĕнпе курнăçасса шанатăп.
Сирĕнпе пĕр вăхăт кăмăл туличчен калаçсан эсир мана малалла
кайма пулăшасса та шанатăп. 25 Халĕ вара эпĕ Иерусалима, унти
ĕненекенсене пулăшма, çула тухатăп. 26 Мĕншĕн тесен Македони-
ри тата Ахаияри ĕненекенсем Иерусалимри чухăн ĕненекенсем
валли укçа-тенкĕ пуçтарса парса ячĕç. 27 Вĕсем тăрăшнине ырла-
малла. Тепĕр тесен, вĕсем Иерусалимри ĕненекенсене парăмлă та.
Иерусалимрисен чун-чĕм пуянлăхĕпе ытти халăхсем те усă кураç-
çĕ пулсан, ун вырăнне вĕсен ӳт-пĕве кирлĕ пуянлăхпа тавăрса па-
малла. 28 Çак ĕç-пуçсене туса пĕтерсен, хама шанса панă укçа-тен-
кĕне вĕсене леçсе парсан, эпĕ Испание кайма тухăп. Вара, çула
май, сирĕн патăра çитсе курăп. 29 Пырсассăн эпĕ Христос Ырă
Хыпарĕн тулли пиллĕхне сире çитерсе парасса шанатăп.

30 Эй, тăванăмсем! Сире Иисус Христос Хуçамăр ячĕпе, Свя-
той Сывлăш юратулăхĕпе тархасласа йăлăнатăп: хам кĕлтунă пе-
кех, эсир те Турра маншăн тăрăшса кĕлтăвăр. 31 Манăн Иудейăри
ĕненмен çынсен хурри пулас марччĕ, эпĕ тăрăшни Иерусалимри
ĕненекен тăвансемшĕн усăллă пултăрччĕ. 32 Вара эпĕ Турă ирĕкĕ-
пе сирĕн патăра савăнсах çитĕттĕм, сирĕнпе пĕрле канăçлăх ту-
пăттăм. 33 Канăçлăх Турри сирĕнпеле пултăр. Аминь.

16-мĕш сыпăк

Ятран салам яни

1 Эпĕ сире Кенхрен чиркĕвĕнчи ĕненекен тăванăмăрпа, Фива
ятлă диакониссăпа*, паллаштарасшăн. 2 Эсир çав хĕрарăма Хуçа

* 16:1 *Диаконисса* – малтанхи чиркӳсенчи тирпей-йĕркене пăхса тăракан хĕрарăм.

Турă ячĕпе, ĕненекенсене тивĕçлĕ пек, хапăл тусамăр. Хăвăр
патăрта ăна мĕн кирлипе пулăшсамăр. Вăл хăй те нумайăшне,
çав шутрах мана та, пулăшнă. 3 Иисус Христос ĕçĕнчи юлта-
шăмсене Прискиллăпа Акилăна салам калăр. 4 Вĕсем ман чунăм-
шăн пуçĕсене хума та хатĕр пулчĕç. Вĕсене пĕр эпĕ кăна мар,
Христоса ĕненекен ытти халăх çыннисен чиркĕвĕсем те пурте
тав тăваççĕ. Вĕсен килти чиркĕвне пухăнакансене те манран са-
лам калăр. 5 Хаклă Епенет тусăма, Ахаияра Христоса ĕненме пуç-
лакансенчен пĕри пулнăскерне, манран салам калăр. 6 Хамăр-
шăн вăйне шеллемесĕр тăрăшнă Мариама та салам яратăп. 7 Тă-
ван халăхăм çыннисене Андроникпа Юнияна та манран салам.
Вĕсем манпа пĕрле тĕрмере ларнăччĕ, апостолсем хушшинче те
вĕсем паллă çынсем шутланаççĕ. Христоса ĕненме те вĕсем
манран маларах пуçланăччĕ. 8 Хуçамăрпа пĕрлĕхлĕ савнă Амплие
салам калăр. 9 Хамăрпа пĕрле Христосшăн тăрăшакан Урбана
тата хаклă Стахияна та салам. 10 Ĕненӳре тĕрĕсленнĕ Апеллеса,
чăн-чăн Христос çыннине, салам калăр. Аристовулăн ĕненӳри
шанчăклă кил-йышне те салам çитерĕр. 11 Тăван халăхăм çынни-
не Иродиона та манран салам. Наркисс кил-йышĕнчисене те,
Хуçамăрпа пĕрлĕхлисене, салам калăр. 12 Хуçамăршăн вăй хура-
кан хĕрарăмсене, Трифенпа Трифоса, манран салам. Хуçамăр-
шăн нумай тăрăшнă хаклă Персидăна та манран салам çитерĕр.
13 Хуçамăра ĕненнипе палăрнă Руфа тата унăн амăшне салам ка-
лăр. Эпĕ хам та ăна аннем вырăннех хуратăп. 14 Асинкрита, Фле-
гонта, Ерма, Патрова, Ермие тата вĕсемпе хутшăнса пурăнакан
ытти ĕненекенсене те манран салам. 15 Юлияпа Филолога, Ни-
рейпа аппăшне, Олимпана тата вĕсемпе хутшăнса пурăнакан
мĕн пур ĕненекенсене салам калăр. 16 Пĕр-пĕрне сăваплăн, тă-
ванла чуптуса ырă сунăр. Христос чиркĕвĕсем те пурте сире
салам яраççĕ.

17 Эй, тăвансем! Тархасласа калатăп: эсир тĕрĕс вĕрентĕве илнĕ
ĕнтĕ. Эпир вĕрентнĕ пек мар, урăхла вĕрентсе хирĕçтерекенсен-
чен, такăнтаракансенчен асăрханăр. Унашкаллисенчен пăрăнăр.
18 Вĕсем Иисус Христос Хуçамăршăн мар, хăйсен хырăмĕшĕн тă-
рăшаççĕ; япшар чĕлхисемпе йăпăлтатса, ырă пулса, айваннисене
улталаççĕ. 19 Эсир ĕненĕве чунпа парăннине пурте пĕлеççĕ, эпĕ
те сирĕншĕн савăнатăп. Çапах та ман сире çакна калассăм пур:
ырă тума ăста пулăр, усал тума пĕлмен пулăр. 20 Канăçлăх Турри

часах шуйттана çапса антарĕ, сирĕн урăр айне тăвĕ. Иисус Хрис-
тос Хуçамăр ырăлăхĕ сирĕнпе пултăр! Аминь.
21 Ĕçри юлташăм Тимофей тата тăван халăхăм çыннисем Лу-
ций, Иасон, Сосипатр сире салам яраççĕ. 22 Эпĕ те, çак çырăва
çырма пулăшакан Тертий, Хуçамăрпа пĕрлĕхлĕскер, сире салам
яратăп. 23 Гаий те сире салам калать. Ютран килнĕ ĕненекенсем
ун килĕнче чарăнса тăраççĕ, мана та вăл хапăл турĕ. Сире хула
хыснин управçи Ераст тата Кварт тăванăм салам яраççĕ.
24 Сире пурне те Иисус Христос Хуçамăрăн ырăлăхĕ пултăр!
Аминь*.

---

* 16:24 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче ку сăвă çук.